

Cluj arendează... teritoriu pãdurei Muntele Filii...

epune deodată cu... provizorie egală...

in conformitate... in art. 88-100...

Comisiei Interimare...

nicipului Cluj

nt

Cluj exarenda... publică cu oferte...

epune deodată cu... provizorie egală...

in conformitate... in art. 88-100...

Comisiei Interimare...

redetesch

4 Lei... 8 Lei... 40 Lei... 3 Lei... 6 Lei

feladott apróhirdetése... drágább. Díj előre...

es könyvelő és román... lező állást keres. El...

obás, balkonos lakás... séggel, azonnal kiadó...

(Mare) 20 év óta fenn... zetésére önálló fiatal...

aelita háznál 4 gyer... apthat, ugyanott köse...

jövedelmező, 10 évi... as helyen fekvő 2 üz...

(Mare) 60 év óta... ág vezetésére önálló...

écsi igazolványok... utazáshoz szükséges...

13. Telefon 29.

XIV. ÉVF. * 199. SZÁM Cluj—Kolozsvár, 1931. szeptember 3 Csütörtök 5691 ÉV Elul 21

Taxa postala platite in numerar No. 224.716-929

Ara 5 lej

VI KELET

SZÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Str. Baron L. Pop (volt Brassai ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELEFIZETESI ÁRAK: Félévre... 500 lej

KULFÖLDI ELEFIZETESI ÁRAK: Egy évre 10 dollár

VILÁG TÜKRE

A Micky-ege

A mozi többi előadásformáihoz hasonlóan a komikus film is azt a célt szolgálja, hogy az emberek érzéseit fel...

Igy történik, hogy a tömeg, amely rendszerint nem akarja, hogy a világ valódi konfliktusaira és nehézségeire...

A rajztrükkfilmeknek a legnagyobb mértékben rendelkezésükre áll a természetutánzás kényszerétől való felszabadulás...

Disney és Iwerk hivatásos rajzoló. Néhány éven keresztül Kansas Cityben közösen terveztek és rajzoltak plakátokat...

Mütermük, amelyet körülbelül három éve alapítottak, ma tizenkét rajzoló foglalkoztat, akik mindannyira be vannak iskolázva...

Rendkívüli ülészsakra hívják egybe a parlamentet a fontos törvényjavaslatok letárgyalására

Az ellenzéki sajtó visszautasítja Jorga fenyegetését a kisebbségi újságírók ellen. A nemzeti parasztpárt cáfolja, hogy fuzios tárgyalásokat folytat az avertszkánusokkal

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. A Neamul Románesc tegnapi cikkét amely élesen állást foglal az erdélyi magyar sajtó ellen...

Az Adevarul is hosszabb kommentárral kíséri Jorga vezércikkét. A lap tiltakozik az ellen, hogy a sajtó egy részével szemben megkülönböztetett módon járjanak el...

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. A tárgovistei törvényszék vádpanca tegnap tárgyalta a sperietenei lázadás 40 le...

A tárgovistei törvényszék ugyancsak ma tárgyalta Cezar Spineanu volt. nemzeti parasztpárti képviselőnek letartóztatása...

A tárgyalás ideje alatt a törvényszék épülete előtt nagyszámu parasztság gyűlt össze, amely hatalmas tüntetést rendezett

Spineanu mellett. A tüntetőket csendőrség oszlatta széjjel.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. Argetoianu belügyminiszter ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta Tilea volt nemzeti parasztpárti minisztert.

Rendkívüli ülészsakat hívnak egybe

A Lupta szerint kormánykörökben arról beszélnek, hogy a parlamentet közelebről már szeptember 10-re rendkívüli ülészsakra hívnák össze, amely a legsürgösebb törvényjavaslatokat, a költségvetés egyensúlyával kapcsolatos törvényes intézkedéseket, továbbá a szesz és cukor monopóliumról szóló javaslatokat intéz...

Szeptember 8-án értekezletet tart a nemzeti parasztpárt

Ugyancsak a Lupta írja, hogy Vaida Sándor szeptember 8-ra értekezletre hívta össze a nemzeti parasztpárt vezetőit. Még nem tudni, hogy az értekezlet Kolozsvárott, Algyógyon, vagy Szovátán lesz-e, de kétségtelenül nagy jelentőségű tulajdonítható ennek a megbeszélésnek, amely a párt újjászervezésén kívül a kormánybuktató akció részleteiről és Maniu vissza hozásáról is tárgyalni fog.

A Curentul szerint Ghitescu közoktatásiügyi miniszteri vezérigazgató reintegrálásán — amiről már hírt adtunk — következményeként Chiritescu, a minisztérium középiskolai osztályának vezérigazgatója, beadta lemondását, Chiritescu volt ugyanis az, aki Jorga előtt különböző vádakat emelt Ghitescu ellen és emiatt indult meg vele szemben a fegyelmi eljárás.

mert hiszen Gerhardt Hauptmann még a fajvédő irodalmi kritika is tiszta germánnak ismeri el. Nem minden alap nélkül. Hauptmann utolsó műveiben a német homály, a német idealizmus, a német mélysegkutatás mestereként áll előttünk, aki forradalmi korszakának naturalizmusát teljesen levetkezte.

Es most hetvenéves. Törtelen, öregségében is tölgyerős alakja biztatóan világlik felénk az európai kultúra és civilizáció éjszakájában. Egy nemes multat reprezentál ő, aki hitt abban a jövőben, mely ma a jelent jelenti. Hitt benne s ha netán csalódott volna: élete teljességéből ez sem vonna le semmit.

Duca váltója

A román politikának számot kell vetni a kisebbségekkel, közéletünk ezen jelentős tényezőivel és minden tekintetben meg kell adni az őket megillető jogokat.

Ugye milyen szépen, szabatosan van megfogalmazva ez a mondat. Bátran elmondhatta volna akármelyik kisebbségi párt elnöke is a parlament nyilvánossága előtt. Pedig ezek a kijelentések nem is kisebbségi embertől származnak, hanem Duca, a liberális párt elnöke mondotta

feketeszesz-vizsgálat

Dicséretesnek tartjuk azt a buzgalmat, amelyet az igazságügyi hatóságok, bizonyára felsőbb utasításra, a feketeszesz-elmek bűnöseinek felderítése és üldözése körül kifejtettek. Dicséretes a buzgalom — bár kissé megkéskéve érkezett, amikor az állam már elszenvetde azt a tiz-

Ahhoz, hogy szeszadócsalás jöhessen létre, két tényező közreműködésére van szükség. Az egyik tényező a gyáros, aki a feketeszeszt előállítja, a másik tényező a korruppt tisztviselő serege, amely türi meg a megfelelő szolgáltatások ellenében elősegíti, hogy a család megtörténjen és ne rejtve maradjon. Az egyik tényező egy-egy bűnös, mint a másik. Sőt magasabb morális szempontból nézve, az utóbbiak bűnét még súlyosabbnak, megvetendőbbnek tartjuk, mert egy esküt tett tisztviselőtől, akinek elttartásáról az állam gondoskodik, több felelősségérzetet lehet elvárni a kincstár érdekeivel szemben, mint más közönséges halandótól, aki a kincstárral csak anny kapcsolatban van, hogy adót fizet. legelőször elviselhetetlenül magas adót.

A feketeszesz-vizsgálat során eddig már számos letartóztatás történt, de a letartóztatottak szinte kivétel nélkül csak az egyik tényező sorából kerültek ki. A vádlottak nadján még csak azok ülnek, akik a feketeszeszt gyártották, de hol vannak azok, akik hivatalos hatalmukkal lehetővé tették és előmozdították a visszaélések elkövetését. A bűnösnek vélt gyárosokra milliós és milliárdos bírságokat róttak ki, pedig köztudomásu, hogy az illegális haszon nagyobbik felét nem ők vették zsebre. Minden bűnös szeszgyárosra legalább tíz még bűnösebb tisztviselő esik. Hol marad a megtorlás ezekkel szemben?

Nemcsak az objektív igazság, de az állam magasabb szempontjai érdekében is kívánunk kell, hogy a feketeszesz vizsgálat további során állítsák helyre a megfelelő egyensúlyt a bűnösök mindkét katezóriája között, mert csak ilyen módon érhető el a mindnyáunk által óhajtott cél: a közélet megtisztítása.

A hetvenéves Hauptmann

Gerhardt Hauptmann hetvenéves. A német drámaírás és az egyetemes európai kultúra ősz nagysága olyan korban ünnepli ezt a magas évfordulót, melynek forradalmi izzása tultesz ifjúsága minden forradalmi álman. Hauptmann a korai német kapitalizmus, az ébredő polgárság és a kialakuló proletáriátus hőskorszakában kezdte meg írói pályafutását. Csak természetes, hogy ebben a korszakban egész lényével, forrongó temperamentumával, lázadó intellektusával a vilmosi éra korlátolt junkerei ellen fordult és a kialakuló városi proletárok rettentő szenvedéseire tereli a közfigyelmet — „Bunda” és „Tákosok” című drámaival.

A nyolevtanas-klipvenes években Gerhardt Hauptmann neve az az irodalmi vöröslöbögő Németországban, amelyet az akkori Oroszországban Maxim Gorkij lenget a magasa. Ebben a korban ugy Hauptmannak, mint Maxim Gorkinak a demokratikus köztársaság a politikai helyeseiben: forradalmi ideálja. Maxim Gorkij ideálján az idő és a történelem tullen-dült és a haidani humanistát a szovjet irodalmi jelenlőjévé változtatta.

Gerhardt Hauptmann azonban hű maradt ifjúsága forradalmi tradícióhoz, hű maradt elveikhez és ma is, a végletek tombolása idején — a német demokratikus köztársaság és a szociális haladás hívének vallja magát. És — annál is inkább nemes és gerinces jellemre vet világot,

SELECT MOZGÓ

Ma ünnepélyesen megnyitja az őszi szezont és bemutatja

FELIX BRESSART

kiváló komikust, legjobban sikerült német párbeszédű hangos, vig operettfilmben, melynek címe:

AZ EZRED RÉME

MüSORON KIVÜL A LEGUJABB HANGOS HIRADÓ.

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. — Monopol Emericusfilm

pitani, hogy melyik Micky-egérfilm epizódjait melyik rajzoló készítette.

Ezek a filmek tisztán rajzoló-művészet alapján készülnek. Sem babákat, sem mozgatható árnyképeket és kivágásokat nem használnak, hanem az összes mozdulatot egymást követő részlet-rajzokba oldatnak fel. A munka szervezete olyan, hogy először Disney, Iwerk és munkatársai hosszas tanácskozás után megállapítanak egy scénáriumot, azután ezt egyes fejezetekre, mondjuk jelenetekre osztják. Az egyes rajzolóknak kiadják egy-egy ilyen fejezet feldolgozását és a munka közben köteles a skiccekkal illusztrált scénáriumhoz ragaszkodni.

A hátteret minden jelenet részére egyetlenegyszer rajzolták meg, viszont a mozgó alakok és tárgyak annyiszor huszonnégyszer rajzba osztanak el, ahány másodpercig fogják játszani a filmet, mert a vetítógépen másodpercenként 24 kocka fut végig. Így tehát egy normális Micky-egér filmhez körülbelül tízezer rajzot kell elkészíteni.

Először minden rajzot papíron megcsinálnak, azután celluloidlemezre másolják át és tussal kihúzzák. Ez teszi lehetővé azt, hogy a szükséges hátteret mindig az alakok alá lehet tolni és együtt lehet őket fotografálni. A részleteket megszámozzák és így a felleveooperatőrnek nincs egyéb munkája, mint hogy a celluloidlemezeket sorban a megfelelő hátterekre helyezze és a helyes sorrendben lefotografálja. A rajzok eredeti magassága körülbelül husz centiméter.

A zenekíséretet meglehetősen komplikált számolási rendszer szerint természetesen úgy dolgozzák ki, hogy teljesen synchron szaladjon a filmmel. A zenefelvételt teljesen függetlenül készítik el a rajzoló. A zenét a Phonohengerekhez hasonlóan, egy hosszú papírhengerre jegyzik fel, amely annyi mezőre oszlik, ahány részletrajzot a rajzolóknak csinálnia kell. Így biztosítják azt, hogy a kísérezene és a rajzok ritmikus összhangja meglegyen.

Ha a film rajz-része készen van és a zenét is felvették, akkor a képfelvételt és a hangfelvételt egybekopirozzák. A zörejeket, az ugatást, morgást, csicsérgést a próbafelvételek alkalmával illesztik a filmbe.

Walter Disney stúdiója nemcsak Micky-egérfilmeket készít, hanem a Silly-Simphony sorozat is az ő készítményük, amelyekben rovarok, virágok és más élőlények muzsikálnak és táncolnak. Ezenkívül Walter Disney az amerikai lapok részére komikus képsorozatot rajzolt a Micky-egér alakja köré, amelyekben ennek a nagy művésznek rajztudása és groteszken-fantasztikus humora éppen olyan erővel jut kifejezésre, mint a filmben.

Esőernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet. Szükségletét most szerezze be. Javításokat és behuzásokat elvállalunk.

TRANSILVANIA.

ERNYŐÁRUHÁZ

CLUJ, REG. FERDINAND 17.

Ezek a rajzok valóban a találmány fantáziájának a termékei, amelyeket a konvencionális naturalizmus semmiféle irányban nem gátol és korlátoz, a Micky-egér és a Silly légrétegben a va-

lódí élet minden merev kategóriája feloldódik. Minden átváltozik mindenné, az állat emberré, az ember állattá, az élettelen élővé, a szerves mechanikusá, a tájkép emberhez hasonló arccá, a végtagok meghosszabbodnak és megrövidülnek fantasztikus módon és átváltoznak használati tárgyakká, a tehén fogából harangjáték, az anyakoca emlőiből szájharmonika, a libanyakból trombita alakul ki. Titokzatos és különös állatok jelennek meg a színen és csodálatos hangokra sohasem látott mozdulatokat végeznek és bolond táncukban házak és hegyek konturjainak ritmikus rángatózásával vesznek részt. Mindez pedig azt a hatást keltik, mintha a rajzokban Boschnak vagy Breughelnek csodálatos alkotásai kelnének fantasztikusan kacagató életre...

Fülöp-Miller René

A Nautilus a jég alatt méréseket eszközöl

Wilkins kapitány legújabb rádiójelentése

Oslo, szeptember 2. A Nautilus fedélzetéről ma a következő rádiogram érkezett:

„Ma kilenc órai szakadatlan munka közben 79 fontos mérést eszközöltünk a Nautilus buvárkamrájában és három órai szorgos laboratóriumi munka után érdekes eredményeket állapítottunk meg.

Tizenöt lányira süllyedtünk a tenger felszínre és a zajló jég alá, ahol a víz hőmérséklete Fahrenheit szerint 3 fokot ért el a fagypontra. 250 méter mélységben, amint ezt megállapítottuk, a hőmérséklet a fagypontra felett 4 és fél fok, míg 1500 méter mélységben 1 és fél fok a fagypontra alatt. Fel kell tételezni, hogy a hőmérséklet a sarki tenger fenekén magasabb és ha ott méréseket eszközölhetünk volna,

bizonyosan melegebb rétegre bukkanunk.

Egészen bizonyos, hogy a meleg Golf-áramlat áthalad a Sarki tengeren, de azt még senki sem magyarázta meg, hogy a melegebb és éppen ezért könnyebb víz-tömeg hogyan merülhet a hidegebb víz-reteg alá. Remélem, hogy további buvárkódásunk megoldja ezt a kérdést, amely a legnagyobb jelentőséggel bír az amerikai és északeurópai patra vonatkozásban. A hőmérséklet két fokkal a fagypontra alatt van és a Nautilus felső részét teljesen jég réteg borítja. A legénység egészségi állapota kitűnő. Északnyugati irányban haladunk. Felhőreteg borította el ma este a napot, úgy, hogy pontos helyzetünket nem állapíthattuk meg.

Goldis László nem vállalja tovább az Astra elnökségét

Pártonkívüli embert akar látni a kormány az Astra élén

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Drumul Nou legutóbbi száma érdekes cikkben foglalkozik az Astra elnökségének kérdésével. Ismeretes, hogy Goldis László, a személye körül támadt vita során benyújtotta az Astra elnökségéről való lemondását. A lemondást Goldis, aki most a Balatonon nyaral, újabb levélben erősítette meg és ebben betegségére hivatkozva közli, hogy nem vállalja tovább az Astra ügyeinek vezetését.

A Drumul Nou ezzel kapcsolatban újabb

alkalmat talál arra, hogy a politikai pártokkal szembeni álláspontját kihangsúlyozza. Goldis László szerint a párt-politikai küzdelmek kényszerítették lemondásra. Amióta Goldis László a nemzeti parasztpártból a néppártba lépett át, volt pártja részéről állandó támadások érték. Betegsége mellett ezek a támadások is részeseek abban, hogy Goldis László távozik az Astra éléről. A Drumul Nou ennek kapcsán azt hangoztatja, hogy az Astra einöki tisztjére politikan kívülálló embert kell helyezni.

Az aradi Hakoah 10 éves jubileumi ünnepsége

Arad, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtuk arról, hogy az aradi Hakoah vasárnap tartotta meg tíz éves fennállásának jubileumi ünnepélyét, melyet méltán az aradi zsidóság ünnepnapjának lehetett nevezni.

Vasárnap délelőtt a nagytemplomtól zúfolásig megtöltött közönség előtt zászlóavatással kezdődött az ünnepély ahol az összes zsidó egyesületek és az aradi sportegyletek kiküldötteinek jelenlétében dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi gyönyörűen felépített beszéd keretében avatta fel a Hakoah kék-fehér selyem zászlóját. Az istentisztelet után az új zászló és a nagyváradi Makkabea zászlója alatt a kulturháza vonultak fel, ahol a diszközgyűlés kezdetét vette. Először dr. Örfi Gyula nyitotta meg a gyűlést, aki köszöntötte a megjelenteket, majd a sportszövetség nevében tartott üdvözlőbeszédet. Sorra emel-

kedtek ezután szólásra a sportegyletek vezetői, majd a nagyváradi Makkabea tolmácsolta jókívánságait. Arad város nevében Popa Constantin városi tanácsos üdvözölte a sportegyletet. A nagy lelkesedéssel fogadott beszédre dr. Székely László, a Hakoah alelnöke válaszolt. Lengyel Endre vezetőségi tag a tíz éves sportegylet eddigi munkáját ismertette, majd meleg hangon emlékezett meg a Hakoah alapító tagjairól, dr. Singer Jenőről, König Miksáról és Kalmár Józsefőről.

Az ünnepség érdekes jelenete következett el: Károly király, Mihály nagyvada és Miklós herceg nevében az egyesület elnöke verte be az első arany szegét a zászlóba. Ezután Dán Oszkár német zászlóánya, majd a hitközség nevében dr. Schütz Henrik, a Zsidó Nemzeti Szövetség részéről Szemes Henrik, a WIZO nevében Anhalzer Ignác, a

ISKOLÁK!

EDELSTEIN M. DAVID:

HITOKTATÓK!

Carte de religionea mozaică,

románnyelvű bibliatörténet és hittan-könyv, az elemi iskola összes osztályai számára, a közokt. ügyi minisztérium által aprotálva, kapható a szerzőnél: Timișoara, IV. Str. Gh. Pop de Băsești 11. Ár 45 Lei. Tanítóknak és könyvtárosoknak megfelelő rabbat.

Vilanyegő

a z új feszültségre

CSERE

50

százalékkal

Rezsó és vasaló

átalakítás

az

Elektrikánál

Cluj, Hotel Central épület

Chevra részéről Bomstein Sándor, Aviva-Barisszia megbízásából Surányi József, majd a Makabea kiküldötte az egyes sportegyletek vertek egy-egy ezüstszeget a zászlóba.

Délután a körmérkőzések zajlottak le, este pedig az Aviva-Barisszia ifjúsági blokkjával közösen nagysikerű táncestélyt rendeztek, ahol a nagyszámú közönség kitűnő hangulatban, reggelig mulatott.

A nagysikerű ünnepély megrendése körül Dán Oszkár, aki a zászlóanya tisztiséget is vállalta, dr. Salamon Béla, Holzer Jenő, dr. Székely László, Breibart László és Klein Sándor vezettek kiváló munkát.

— Hanau asszonynak új követője támad Párizsban egy volt lelkész személyében. Párizsból jelentik: Hanau asszonynak új követője támadt Párizsban. Egy Mihail nevű volt lelkész szintén banküzletet alapított. „A kis betétesek védelmére” hónapok óta körlevelekkel árasztotta el a francia kispolgárokat, hogy pénzüket ne vigyék a nagybankokba, amelyek nem fizetnek kamatot, hanem bízzák reá, mert husz százalékos kamatot fizet. Az örökönív franciák, akik nem okultak Hanau esetén, csaknem egymillió frankot bízták a lelkész bankjára és úgy a kamat, mint a tőke elveszett. Mihaudt letartóztatták a szélhámos kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy kamatfizetési ígéretét be fogja váltani. „ha a gazdasági viszonyok” megjavulnak.

— Robbanás egy francia kémiai gyárban. Párizsból jelentik: Bezonban egy kémiai gyárban borzalmas robbanás történt. A robbanás következtében a gyár egész épülete összeomlott. A romok két asszonyt maguk alá temettek. Három munkás súlyosan megsebesült.

— Leépítették — öngyilkos lett. Bécsből jelentik: Kedden este a Praterstrasse 56. számú ház negyedik emeletéről az udvarra vetette magát Egerer Pál, a Getreideverkehrs A.-G. 40 éves kereskedelmi igazgatója. Egerer a Kreditanstalt égisze alatt működő Getreideverkehrs A.-G. belföldi kereskedelmi üzleteit vezette és a Romániából és Bulgáriából érkező importárakat irányította. Nyolc nappal ezelőtt jött vissza szabadságáról. Értésteült, hogy a Kreditanstalt elhatározta a Getreideverkehrs A.-G. kereskedelmi osztályának megszüntetését. Minthogy ilyen formán állását veszélyeztetve látta, anynyira elkéseredett, hogy kedden este felment a Praterstrasse 56. számú ház negyedik emeletére és onnan ledobta magát.

— A hétről-hétre prolongált 150 millió sillinges osztrák kölcsön. Az angol pénzügyi helyzet kritikus voltát a szegény közép-európai országok keservesen megérik. A Bank of England júniusban több mint 4 millió font hitelt adott az osztrák jegybanknak és bécsi hírek szerint ezt a kölcsönt rövid időn belül vissza kell fizetni. Addig is hétről-hétre kell prolongálni ezt a hitelt. Nagyon természetes, hogy az osztrákok máról-holnapra ne tudnak 150 millió sillinget Angliának megtéríteni és ezért a visszafizetés részletekben fog megtörténni. Az osztrákok most abban reménykednek, hogy a Népszövetség segítségével sikerül majd pénzt kapniok. Amde a Népszövetségnek nincs pénze s e körülményre minap a franciák félre nem érthető módon már figyelmeztették az osztrákokat. Minden valószínűség szerint az osztrák pénzügyi válságnak rövidesen politikai következményei lesznek, mert a franciák addig nem fognak pénzt adni, amíg Schober az osztrák külügyminiszter.

Kétszáz orvos Zelea

Bucuresti-Bukarest

Az Uj Kelet tudósítójai pótvalasztást foglalkoztatják az összes lapok kiadóját Zelea Codreanu miniszterait és pártállományára jutnak közellátó Curiaja szerint a törvényi pártok elvárt eredmény szerint, új orvosi Cuvantullal szerzőkormány terhére neményét. A lap szerkesztésükben szavazásnura, ezt az elkészítőkormány szerencsésmanyzása idézteAmig a nemzeti-pármon, addig sem a dialis szélsőséges cennattak fel ilyen azelmekek.

Az Adeverul utazik a neamtji válság szerint nem a Codreanu megválasztását pártok vereségét vasgárda sem a párt. Egyetlen pártok ellen küzdelem: a Vlad T. hatvanöt szavazást pártoknak minde ságul kell, hogy pótvalasztás, a ban más megváltárgyává tenni mindenekelőtt is pénzügyi válság Másodsorban ez megse szomorú végül a szélső j magóg propaga nem ismer hat akadályal nem

A vasgárda propaganda sorus nélkül, az ő a parasztokat még pedig olyan komoly politika het meg magán tesei megigérté dani az erdők tartozások és a dezik a naptán tást fognak es pen és minden országból a sz gyonukat a p igéreték termé ra találtak a

Ezeket az ig egyenesen n propaganda v gottabb zugai

Ha Neamt helyzet nem v ha a nyomor talános lehan ságot a paras legféltelenebb volna Zelea C ni. Ez a pro napon keresz működött Ne tel a választó egyetemi hal gyét, hogy nek. Legna magát külön laktak a par velük, segíté ban és egy kontaktust s paraszttöme

Az amerikai szellem

André Maurois, a szellemes francia író, rendkívül finom írásban magyarázza meg az amerikai szellemet és az amerikai életfelfogást az európaiak számára. A következőket írja:

Az európai sokszor a szemére veti az amerikaiaknak, hogy ők csak a dollárért élnek. Ez teljesen téves megítélés. Az amerikai nem a dollárért, nem a dollárnak él, hanem a munkának. Az amerikai nem a pénz kedvéért szereti a pénzt. A vagyon iránti vágy Amerikában sokkal kevésbé nagy, mint természetesen az Franciaországban. A francia kispolgár vágya és álma az a tőke, amelynek járadékából munka nélkül megélhet öreg napjaira. Az amerikai ember szemében nincs értelme az olyan életnek, amelyben nem kell dolgozni, az amerikai haláláig dolgozik s mindig érzi azt, hogy a munkára szüksége van.

Az amerikai, mint minden fiatal nép csak a munkát becsüli. Meg kell lennie annak az irodának, gyárnak vagy egyéb munkahelynek, ahol az amerikai a nap legnagyobb részét eltölti. Még az is, akinek nincs semmi munkája, a munkára szánt órákat az irodájában tölti el. A kedves és kedélyes semmittevő, aki fárlatokra jár, asszonyoknak csapja a szelet, Amerikában ismeretlen. Senki se merné vállalni ezt a szerepet. Még az asszonyok sem állnának vele szóba.

Egyszer megkérdeztem egy amerikaiat, aki hosszabb időt töltött Franciaországban, hogy mi tetszett ott neki legjobban. Azt felelte, hogy a legmaradandóbb hatást egy csekélység tette rá. A házban, amelyben lakott egy keztyűbolt volt s ő egyik nap délutánján be akart menni a boltba, amely egy egyedülálló nő tulajdona volt, hogy keztyűt vásároljon. Nagy meglepetésére a boltajtót zárva találta. Minthogy azonban a tulajdonosnő szimpatikus volt előtte, a keztyűvásárt másnapra halasztotta s mikor másnap a kis üzletbe lépve megkérdezte a tulajdonosnőt, hogy beteg volt-e tegnap, az nagy meglepetésére azt válaszolta, hogy nem volt s az üzletbe nem vetődött be a vevő, bezárt a boltot s kirándulásra ment. Ez a felelet tárta fel előttem. — mondotta az amerikai nő, — hogy mennyire más világ Európa.

Egy amerikai tanár, akinek francia nő a felesége, egy alkalommal az egyik étterembe ment ebédelni a feleségével együtt. Bár az amerikai restaurátoriakban a kiszolgálás kifogástalan, ez alkalommal mégis néhány percig várniok kellett. A tanár odaszólitotta a főpincért s figyelmeztette erre. A főpincér bocsánatot kért s amikor eltávozott, a francia asszony odafordult az urához s azt mondta: — De hiszen nincs semmi sürgős dolgunk. Ez a megjegyzés, annyira meglepett, hogy sem megérteni, sem elfelejteni nem tudom, — mesélte a professzor.

A tudomány és a gyermeknevelés Amerikában szentség, vallás, hit. A gazdag emberek épügetnek számukra, mint ahogy Európában a templomok számára. Amikor az amerikai Egyesült Államok elnöke a Yale egyetemet meglátogatta, megállapította, hogy az egyetem tanárainak a fizetése nem elégséges. Nyomban gyűjtést indított, hogy huszmillió dollárt adjanak össze a tanárok fizetésének kiegészítésére. Három nap alatt tizennyolcmillió dollár gyűlt össze. A dartmouth-i egyetem ebben az évben ismeretlen adakozótól kétféle millió lejre rugó csekkeket kapott az új egyetemi könyvtár berendezésére. Az amerikai számára nincs nagyobb tisztesség, mint azt az egyetemet, amelyben

Iskolások!

Jó hír adataink örökké tart. Három nagyság 190-290-390 lejért kapható LEPAGE-nál Cluj

A BRÁZAI sóborszesz 3 tulajdonsága:

jobb, olcsóbb és ami a fő hatásosabb!!

ő tanult, megajándékozni. Az adományokból azután új tanszakokat lehet felállítani s az új nemzedék számára több tudást és nagyobb érvényesülési lehetőséget lehet biztosítani. A Yale egyetemen például a drámai művészet

számára is van fakultás, amelyhez egy mintaszínház is tartozik s ennek van a világon a legtekélyesebb kulissza és világítási berendezése. Itt tanult többek közt Amerika egyik legtehetségesebb színpadi szerzője is: O Neil...

Befejeződött a Boila-ügy kolozsvári vizsgálata

Az Ordinea cikksorozatára készül a nyugdíjpénztárnál történt állítólagos panamák leleplezésére

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Új Kelet tudósítójától.) A Boila Romulus vagyonának felülvizsgálására megindult különös eljárás miatt Hamangiu igazságügyminiszter vasárnap Színájába rendelte Vioreanu vizsgálóbírókat, aki vasárnap éjjel le is utazott Színájába. A vizsgálóbíró magával vitte a Biola-ügy aktáit is, amelyeket bemutatott az igazságügyminiszternek.

Az Új Kelet munkatársa kérdést intézett Vioreanu vizsgálóbíróhoz a kihallgatására vonatkozólag, aki elmondta, hogy a miniszter egészen rövid ideig tanulmányozta az aktákat, majd köszönetet mondott és ezzel az audienca véget is ért. A vizsgálóbíró kijelentette, hogy a Boila-ügy kolozsvári vizsgálata már befejezést nyert és a dossziét átküldi a nagyszabeni

vizsgálóbíróhoz. Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az Ordinea c. lap, melynek híreit és a politikuskok elleni támadásait mindig bizonyos regárral kell fogadni, ma vezető helyen feltűnő-keltő hírt közöl. Az Ordinea bejelenti, hogy holnaptól kezdve cikksorozatát közöl, amelyben névszerint jelöli meg azokat, akik a nyugdíjpénztár körüli működésükkel vagyont szereztek maguknak. Így közölni fogja, hogy kik voltak a nyugdíjpénztár igazgatóságának azok a tagjai, akik milliók összegét vették fel. Az Ordinea fényt kíván deríteni azoknak a millióknak eredetére is, amelyeket állítólag a bankokban, a kolozsvári vizsgálat során, Boila Romulus folyószámláján találtak.

Száz vagon számára rothad az exportra szánt alma Máramarosban

A gazdasági válság miatt nincs kereslet a máramarosi gyümölcs iránt

Sighet-Máramarossziget, szeptember 2. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ettől még reméltek valamit. Hogy szép a termés, jönnek a német kereskedők, lesz nagy alma-export és a máramarosi emberhez csak úgy fog dűlni a pénz.

Lesték az időjárást, aggódtak a szél és a fagy miatt, kezüket valósággal ott tartották az alma ütőerén s ahogy nőtt és fejlődött — a termelő és a kereskedő kebelét úgy dagasztotta a remény.

S ma, az eladási szezon derekán, az érdeklődés legkisebb tünete sem észlelhető. Máramarosszigeten, a Koronakávéházban, az almatőzsdén, ahol ilyenkor nyüzsgött az élet, ahol pillanatonként gazdát cseréltek a vagontelekek, — minden esendős. Csak kétségbeesett arcokat lehet látni s az embernek az az érzése, hogy ebben a nagy teremben halottat siratnak.

A szindikátus nem aktuális... Pedig a szezon nagy zajjal indult. Valaki szétröpítette azt a hírt, hogy gyümölcs-export-szindikátus alakult és

monopolizálják a gyümölcs-kivitelt. A sajtóban a legkülönbözőbb közlemények láttak napvilágot a szindikátussal kapcsolatban. Olyan is akadt, aki már arról tudott, hogy a szindikátus taglistája betelt s azok számára, akik nem tagjai a szindikátusnak 40.000 lej egy vagon gyümölcs kiviteli vámja.

A termelők és a kereskedők tájékozatlanok voltak. Érdeklődtek az illetékes kamaráknál, a nemzeti export hivatalnál, a reszort-minisztereknél, de sehol se kaptak megnyugtató választ. Iorgánál, a miniszterelnöknél is érdeklődtek, aki a töle megszokott lakóni-kezes rövidséggel annyit válaszolt, hogy: Ne üljenek fel minden hazugságnak — s ezzel a miniszterelnöki távirattal a szindikátus körüli káosz tökéletes lett.

Ma aztán mindegy. Nincs kereslet, nincs érdeklődés, ugyan kit is érdekel az, hogy van-e szindikátus, vagy nincs? — „Vusz tien epesz di epelach?” — ezzel szokták egymást üdvözölni az almakereskedők. Nagyobbik részük ugyanis spekulációra vásárolt, rögtön a

Olcsóbb a legolcsóbbnál!!

Ezt tanulta meg mindenki, aki az

A B C

ben már vásárolt.

Legújabb szenzációs áraink:

Gyapju női kabátszővet, 140 cm. széles — — — Lei 120 métere
Gyapju angol kabátszővet, 140 cm. széles — — — Lei 175 métere
Pérfi és női ruhaszővetek nagy választékban.
Crep de Chinek minden színben — — — Lei 165 métere

Str. Gen. Necuicea (v. Korniss ucca) 1
Bejárat a kapu alatt!

virágzás után. S eddig úgy tudta, hogy csak az időjárástól kell félnie. Mert ha van termés, az export mindent ki fizet.

Most van termés, de nincs export a máramarosi arany ott rothad halomba rakva.

Egy szigeti almakereskedő a következőkben magyarázza meg a dolgot: az a hely, ahol minden mennyiség elkel. A németek szeretik az almamustot és mi bőven el tudtuk látni őket almával. Nevetségesen kicsi számat mondtak amikor 100 vagonra becsülöm a présalmanak azt a mennyiségét, amely eddig export-hiány miatt elrothadt. Ha a tavalyi árat veszem: egy millió lej rothadt el eddig.

Néhány beszédes számadat

— Németországnak — mondja informátorom — van saját termése is. Arról persze szó sem lehetett eddig, hogy ez a termés szükségletnek akár egy kis hányadát is fedezze. Csak a présalmaról beszélve: az almamustnak olyan népszerűsége van ott, hogy minden mennyiségnek volt vevője. Ha ab Stuttgart állomás 20.000 lej a présalma vagonja, míg Máramarosszigettől—Stuttgartig 40.600 lej a vagon fuvarja...

— A cseh-oldalon vásárolnak présalmát. 10.000 lejt fizetnek vagonjáért. Egy vagon beszerzése, berakás, deklarálás 5400 lej, a cseh beviteli vám 4000 lej, anélkül tehát, hogy az ember keresetre gondoljon, 15 lejt fizethet egy métermázsra présalmáért a szigeti állomáson. A termelő kétségbe van esve, s az almája rothad. Egyelőre persze a présalma...

Almaexport Máramarosban „ezelőtt”

Kérem informátoromat, hogy csináljon egy kis kalkulációt az elmúlt esztendőki alma-exportjára vonatkozólag, hadd tudjuk meg pontos adatokban, mit jelent Máramaros számára az alma export. Ime, ezek az adatok:

— 1928-ban szép termés volt. 361 vagon tábla-almát exportált Máramaros. Ha a 8 lejes átlagárat vesszük alapul, akkor kitűnik, hogy cca 29 millió lejt jelent. Ehhez jön még 300 vagon présalma, amelyből ugyancsak befolyt 6 millió lej, ami végeredményben azt jelenti, hogy 1928-ban almáért Máramaros minimális kalkuláció mellett 35 millió lejt kapott.

1929—30-ban kicsi volt a termés, viszont nagyobb volt a kereslet és az áruért nagyobb árakat lehetett elérni. Ezekben az években is 15—20 millió lejt folyt be átlag évente a máramarosi almáért.

— S ma? — teszem fel a kérdést, mire informátorom legvint a kezével. előveszi jegyzeteit és diktál:

— A szigeti és a hosszumezői határ-állomásokon beraktak eddig három félvagon nyári-almát, egy vagon présalmát és öt félvagon szilvát. Ez az egész

50 lej egy mázsa körte

— A körtével sem állunk jobban. A legfinomabb körte az, amit kongreszkörtének neveznek. 1500—2000 lej között mozgott mázsájának az ára. Ma az egyik termelőnek sikerült 300 lejjel eladni egy tételt és mindenki beszél róla, mindenki irigyli. Az volt a szerencséje, hogy betekelt ezelőtt csinálta a kötést, ma feleárat se kapta volna érte.

— Körtét egyébként vásárolnak egy helyen pálinkafőzés céljából. 50 lejt fizetnek mázsájáért. Jobb nem is beszélni róla.

Eddig az információk. Megtudjuk, hogy az alma: a remény utolsó foszlánya — szappanbuborék volt. Szívárványszínen játszott, a jóllakás reményével kecsgett az éhes gvmorokat s hogy jött a nagy németországi krach — semmivé vált a buborék.

A stuttgarti kereskedő azt írja, hogy almát semmilyen áron nem bír vásárolni. erre Máramarosban: elhal a szó, megfázik a hátterinc és lekókkadnak a fejek. Mert a fáról rég lemondott a máramarosi nép. A sőről is. Egvetlen kínosa volt még a gyümölcs, ami a lelket tartotta benne.

S most, hogy ez is meg kell rothadjon, jaj, segítség, mi fog itt történni? ...
Schön Dezső

Lőrinczy s

Lőrinczy leveleiből

Cluj-Kolozsvár, Kelet tudósítójától. Csak huzódó nyom jellemző esete, hogy országba való átszírások csak szerdák a kolozsvári vizsgálatokból ma már meg lehet állapítani Sorocaban járt, ruján hagyta és miniszter át szökö sorocai vizsgálóbíró fontossága az a lebejelentette. A lehangzik:

„A magam elhagyott öngyilkosságom kolozsvári Keresés Generala biztoságemet, Lőrinczy Minerva ucca 1.) Mőzes kereskedel

Lőrinczy Mőzes rendezett partján Dnyeszter parján gyára arra gondolt, étlenül teheti meg társaság kifizeti a megkötött életbiztosakor azonban a hogy valaki szökö az öngyilkosságra való külésének leplezését

Lőrinczy

Aziratok között vad szálloda Steinbeának nővérétől erorocai vizsgálóbíró Lőrinczy augusztus rákban idegen jel Sorocoba. A hotel pörger nővére társaság ruhát és trendában hibátlan róát. A bejelentőlap Sorocoba. A hotel pörger nővére, amikattatta előtte Lőrinczy kéréségek által odaj

készséget kizáró határis Az akták között néhány lapja is van. Özes több állomás gyezte. Balti állomást huzva és megatauti Rasina és ellett.

Lőrinczy

Rendkívül érdekes roraportja, amelyének hiteles törtédfürdőzők tanyázták öltözökön át. zrevette, hogy vala yón. Lövest küldött ő eltűnt a habokb n azt hitték, hogy öbb látták, amint a p a vízből.

Felölt

Az összefutó kar gy mindenki, aki a fön a partra és özködés hatósági el t, hogy megállapít áit a parton. Egy szürke öltönmell

Lőrinczy nap

epage OMBAN rendelve utánvétel, vagy e

Lőrinczy szökése a sorocai vizsgálóbíró jelentésében

Lőrinczy a Dnyeszter partján hagyott levelében bejelenti, hogy jószántából „lett öngyilkos“

Ugy a vizsgálóbíró, mint a bank igazgatói felismerték a hátrahagyott levelében Lőrinczy kézírását. Autón érkezett Sorocába Lőrinczy

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lőrinczy-ügy lassan huzódó nyomozásának kétségenkívül jellemző esete, hogy a bankigazgató Oroszországba való átszökését bizonyító eredeti iratok csak szerdán reggel érkeztek meg a kolozsvári vizsgálóbíróhoz. Ezekből az iratokból már minden kétségen kívül meg lehet állapítani, hogy Lőrinczy Sorocában járt, ruháit a Dnyeszter partján hagyta és minden emberi feltevés szerint át szökött Oroszországba. A sorocai vizsgálóbíró jelentésével a Kolozsvárra küldött iratok között a legnagyobb fontosságú az a levél, amelyben szökését bejelentette. A levél a következőképpen hangzik:

„A magam elhatározásából követtem el öngyilkosságot. Kérem erről a kolozsvári Kereskedelmi Hitelintézetet, a Generala biztosító társaságot és feleségemet, Lőrinczy Juliát (Kolozsvár, Minerva uca 1.) értesíteni. Lőrinczy Mózes kereskedelmi iskolai tanár.“

Lőrinczy Mózes tehát öngyilkosságot rendezett meg azzal, hogy ruháit a Dnyeszter partján hagyta. Lőrinczy bizonyára arra gondolt, hogy szökését észre nem veszik, és akkor a biztosító társaság kifizeti a nem is olyan régen megkötött életbiztosítási összeget. Ugyanakkor azonban a határőrök észrevették, hogy valaki szökött és feltételezhető, hogy az öngyilkosságra való utalás csak menedzselésnek leplezésére szolgál.

Lőrinczy megérkezik Sorocába

Az iratok között van a sorocai Petrograd szálloda Steinberger nevű tulajdonosának nővérétől eredő vallomás, aki a sorocai vizsgálóbíró előtt előadta, hogy Lőrinczy augusztus 10-én, a kora reggeli órákban idegen jelzésű autón érkezett Sorocába. A hotel portásfülkéjében Steinberger nővére tartózkodott. Lőrinczy ruháit és trenchkötöt viselt és a szállodában hibátlan románsággal kért szobát. A bejelentőlapon így írta be magát: Sorocába. A hotel portásfülkéjében Steinberger nővére, amikor a vizsgálóbíró felkérte előtte Lőrinczynek a kolozsvári hatóságok által odajuttatott fényképét, kétséget kizáró határozottsággal felismerte.

Az akták között egy vasuti menetrend táblája is van. Ezekre Lőrinczy négyes több állomás nevét ceruzával megírta. Balti állomás neve többször alá van húzva és megjegyzések vannak a táblauti Rasina és Atachi állomások mellett.

Lőrinczy a Dnyeszter partján

Rendkívül érdekes a sorocai vizsgálóbíró jelentése, amely leírja Lőrinczy szökésének hiteles történetét. A parton szelődő fűzfák tanyáztak, akik a folyó mellett öltözködtek át. Az egyik gránicsár jelezte, hogy valaki át akar uszni a folyón. Lövést küldött utána, mire a menekülő eltűnt a habokban. Az első pillanatban azt hitték, hogy a lövés talált, de később látták, amint a tulsó parton valaki a vízbe.

Felöltöztetik a fűzfőzőket

Az összefutó karhatalom elrendelte, hogy mindenki, aki a vízben tartózkodik, a vízbe lépés előtt öltözködjék fel. Az öltözködés hatóságai ellenőrzés mellett történt, hogy megállapítsák, ki hagyta a ruháit a parton.

Egy szürke öltöny maradt a víz mellett,

Ugyvédi határ-dő napló 1932
page. na Kvár

OMBAN rendelve 400 lei, később 480 utánvétellel, vagy előfizetve franko.

amelyet azonnal lefoglaltak és a rendőrségen megvizsgálták. Az egyik zsebben megtalálták a levelet és a mellékelt iratot, köztük egy névjegyet is.

A kabát zsebében egy kis doboz fehér por volt, állítólag sztrichnin,

amit a sorocai rendőrség a ruhával együtt küldött át Kolozsvárra.

A bank igazgatói felismerték Lőrinczy kézírását.

Pastea vizsgálóbíró úgy a levélből, mint a megtalált feljegyzésekből azonnal felismerte Lőrinczy kézírását. A déli órák-

ban megjelent a vizsgálóbíró előtt dr. Sebestyén József és dr. Ligeti Sándor, a Kereskedelmi Hitelintézet igazgatói, akik szintén azonnal felismerték Lőrinczy írását.

A három feltevés

Az Uj Kelet munkatársa beszélgetést folytatott Pastea vizsgálóbíróval, aki a következőket mondotta a megérkezett iratokról:

— Eddig három kérdés állhatott fenn. Az első az, hogy Lőrinczy egyáltalában volt-e Sorocában, vagy sem. A most érkezett iratok azt igazolják, hogy igenis

Francois Poncet Genfben a német-magyar és német-román kereskedelmi szerződéseket állította mintaképül a nemzetek elé

A gazdasági közeledés végcélja: az európai vámunió

Genf, szeptember 2. Az európai együttműködési bizottsága ma délelőtt meghallgatta Francois Poncet francia delegátus beszámolóját a bizottság munkálatairól. A jelentés az európai gabonaértékesítéssel és azzal a kereskedelmi szerződéssel foglalkozik, amelyet Németország Magyarországgal és Romániával kötött. Francois Poncet a szerződéseket mintaképül állítja a nemzetek elé, mint amelyek tökéletesen megfelelnek a Népszövetség preferenciális elvének.

Litvinov szovjetdelegátus szólalt fel ez-

után és hangoztatta, hogy a preferenciális elv véleménye szerint oda vezet, hogy Oroszországot mint kivételt fogják kezelni. Francois Poncet ezzel szemben megállapította, hogy a preferencializmus csak átmeneti módszer, amely arra szolgál, hogy sürgősen segítsen bizonyos államok szorult helyzetén.

A bizottság délutáni ülésén tárgyalta a gazdasági szakértőknek az európai gazdasági élet újjászervezéséről szóló jelentését. A jelentés kereskedelempolitikai részében ajánlja a vámpolitikai téren ural-

kodó zűrzavar megszüntetését és a gazdasági közeledés végcéljait az európai vámunió jelöli meg.

A szakértőbizottság jelentése ellen Stuckert svájci delegátus foglalt állást, aki kijelentette, hogy nem hisz az európai vámunió megvalósulásában.

Posse német delegátus ezzel szemben kifejtette, hogy kormánya az egységes európai piac megteremtésében látja a nehézségek áthidalásának legjobb és leghatásosabb eszközét.

Az új költségvetésben közel 50 százalékkal kell csökkenteni az import és exportilletékeket előirányzatát

A múlt évi költségvetésben előirányzott vámjövödelmeknek a fele sem folyt be 1931-ben

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumban ma nagyfontosságú értekezlet volt, amelyen Argetoianu pénzügyminiszter elnököl. Az értekezleten a költségvetést előkészítő minisztériumi bizottság mellett a parlament pénzügyi bizottsága is részt vett. Argetoianu miniszter ismertette az értekezlet tagjai előtt a költségvetési tárgyalások menetét. Ezutal az export-import jövedelmek szerepeltek az értekezlet napirendjén. Az export-import illetékekből befolyt jövedelmek is ig-

zolják, hogy az állam bevételei fokozatosan csökkennek a költségvetési előirányzattal szemben.

A pénzügyminiszter előterjesztette az export-import illetékek előirányzatát és a befolyt jövedelmeket. A költségvetés importilletékekből 3 milliárd 650 millió lejt irányzott elő, exportból 850 millió lejt, egyéb illetékek címén 75 millió lejt.

Ugyanakkor azonban ebben az évben a kereskedelem és ipar krízise következtében az előirányzott összegeknek a

fele sem folyt be a vámvivataloknál. Emiatt a kormány kénytelen lesz a költségvetési előirányzatokat a tényleges helyzetnek megfelelően redukálni. Így az importilletékek előirányzata a költségvetésben 2 milliárd 300 millió lejt lesz, tehát 1 milliárd 350 millióval kisebb, mint a múlt évi, az exportilletékek jövedelmei 425 millióban állapítják meg, ami éppen a fele a múlt évinek, egyéb illetékekből pedig 75 millió helyett 50 milliót irányozt meg az új költségvetés.

Letartóztatták Foris Istvánt, az Oroszországból visszatért, ismert kommunista vezért

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sziguranca szerdán újabb feltűnést keltő kommunista letartóztatást fogantatott. Ezutal az évekkel ezelőtti kommunista mozgalom egyik országos vezetője, Foris István került a sziguranca kezébe. Foris Istvánt a kolozsvári hadbíró és a nagy kommunista per alkalmával tízevi fegyházbüntetésre ítélte in contumaciam. Még élénk emlékezetben él Foris Istvánnak a kommunista mozgalomban való szerepe, aki a bukaresti szervezkedések élén állott és sokoldalú újságírói működést fejtett ki a kommunista sajtóban. Az akkori letartóztatások idején Kolozsvárra hozták, ahol azzal tette ismertté nevét, hogy az itteni katonai kórházban 35 napon keresztül éhségstrájkolt.

Szovjet sajtóiroda Bukarestben

Szabadlábrahelyezése után Foris vissza tért Bukarestbe, majd feleségével együtt Oroszországba szökött. Azóta Foris Ist-

vánt körözik az ország rendőrségei, míg most meglepetésszerű rajtaütéssel letartóztatták. Foris István letartóztatása a nemrég lezajlott nagy szovjetkémkedési perrel van összefüggésben. A sziguranca olyan adatokra bukkant, amelyek azt igazolták, hogy Bukarestben egy szovjet sajtóiroda működik, amely a szovjetországi hivatalos sajtóirodákat romániai információkkal látja el. A nyomozás során Foris Istvánhoz vezettek a szálak, akik feleségével együtt letartóztatták. Ugyilátszik, Foris visszatért Oroszországból és a Romániában rejtőzködik.

Számos letartóztatás

Foris István lakásán házkutatása tartották és ennek során számos kompromittáló iratot találtak a kommunista vezérnél. Az iratokból néhány címet kapott még a sziguranca és ennek alapján a fővárosban még számos letartóztatás történt. Ugyanakkor lelepleztek egy külvárosi nyomdát, ahol kommunista nyomtatványokat és brosúrákat készítettek.

A sziguranca Foris István letartóztatásának azért tulajdonítanak nagy jelentőséget, mert azt hiszik, hogy Foris azonos a No 10-el, aki ma is ismeretlen még a hatóságok előtt. Ugyilátszik, arról a lengyel diákról, akit mint No 10-et néhány héttel ezelőtt letartóztattak, bebizonyult, hogy nem azonos a titokban rejtőzködő kémekkel és most Foris személyében vélik megtalálni azt, akit a kémkedési per során Salamon Pál „lelkének“ nevezett. Foris szembesíteni fogják Salamonnal, aki most a doftanai fogház lakója. A többi letartóztatottak neveit a nyomozás érdekében, egyelőre titokban tartják.

Itt említjük meg, hogy a szeptember 6-ára bejelentett kommunista napra való tekintettel a kolozsvári sziguranca is több letartóztatást fogantatott. A foglyok egy csoportját Nagyváradra szállították el, majd visszahozták őket Kolozsvárra, ahol az ügyészségi fogház lakói. Szerdán egy munkáslányt vett őrizetbe a sziguranca.

Bécsi mintavásári igazolványok

valamint budapesti utazáshoz szükséges féláru igazolványok kaphatók a HERMES menetjegyirodában Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Telefon 29.

Lőrinczy volt Sorocában. Maradt még két feltevés: vagy átszökött az orosz határon, vagy pedig Sorocában járt, a víz mellé tette a ruháit, azután más ruhába öltözött és elutazott másfelé. Tökéletes biztonsággal még ma sem merek ezekre a feltevésekre konkrétumokkal válaszolni. Annyi bizonyos: ugyanakkor, amidőn Lőrinczy ruháit megtalálták, valaki átszökött a vízen. Hogy Lőrinczy volt-e az, vagy sem, ez az, amit nem tudunk. Minden valószínűség szerint ő volt.

A kolozsvári Lőrinczy vizsgálat most Bodnár Béla kihallgatásával folytatódik. A táblai vádtanács holnap tárgyalja a letartóztatott autókereskedő ügyét. Az ügyben egyébként Bodnár azt a vallomást tette, hogy ő csak egyik áldozata Lőrinczynek, mert a magánjogi szerződést 1929-ben kötötték.

ÁBRAHÁM GYERMEKEI

(6) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

Chlop Mózes két felesége

I.

Körülbelül két esztendeje mult, hogy Wolitsch lengyel városkát az oroszok feladták és a németek megszállták. Azóta Chlop Mózes nem hallott semmit sem családjáról. A német megszállás előtt kapott néhány levelet feleségétől, akinek rendszeresen átutalt pénzt és most csak arra várt, hogy csendesedjék le a világ. Elhozatta volna feleségét és két gyermekét Newyorkba, vagy a néhány száz dollárral, amit Newyorkban megtakarított, Wolitschba akart visszatérni. Egyszerre azonban a németek előre masiroznak és Wolitsch teljesen el van zárva a világtól, — nem lehet hallani, nem lehet látni. Az utolsó levélben, amelyet Chlop Mózes a feleségétől kapott, az asszony a következőket írja: „Fáradt vagyok, a sok ijedség összetört — bár csak már vége lenne egyszer!”

Két esztendeje hordta Mózes ezt a levelet a szíve fölött egy vászonzacskóban, a bank nyugtáival együtt, amelyek igazolták az átutalt pénzt — azt is, amely elérte rendeltetési helyét, azt is, amely nem érte el. Ez volt Mózes „vaskazettája”, mert benne tartotta betéti könyvecskéjét és személyi irásait. Chlop Mózes minden szombaton elment a Canal Street sarkán levő „bankba” és a bankártól, egy kicsi aranyfogas orosz zsidótól megkérdezte: „Mí lesz? Mi fog történni?” Aztán a vászonzacskóból, amit a szíve fölött hordott, kiemelte a levelet és az átutalásokról szóló nyugtákat, a bankártól pedig követelte feleségét és gyermekeit. Ha nem szállítja őket, akkor adja vissza neki a pénzt, amit abban az időben hazaküldött. A bankár mindig megnyugtatta és biztosította, hogy az asszony és a gyerekek „allright” vannak és mihelyt a németek kivonulnak Wolitschból, Mózes megint hírt fog kapni családjáról.

Chlop Mózes jól tudta, hogy a bankár mindezeket csak azért mondotta, hogy megnyugtassa, mégis így gondolkodott. Elvégre mit tehetek, ha a világ így fölfordult! Nem én vagyok az egyetlen, akinek ilyen a sora. Megint elővette tehát a levelet és a nyugtákat, szép gondosan behelyezte a vászonzacskójába, aztán rövid ujjai széles körmeivel kotorászni kezdett gondör szakállában és így szólt: „Fene egye a németeket, a többiekkel együtt!” Aztán hazament.

Több pénzt nem utalt át. Minek? Miért? De ha nagyon nyomta szívé a dolog és egész éjjelét álmatlanul töltötte és maga elé nyögte felesége nevét: „Chane! Chane!” — olyankor reggel megint bement a városba, kivette a levelet a nyugtákkal egyetemben és megkérdezte a bankártól: „Nos, mi lesz a vége ennek?”

Az aranyfogas kis zsidó megint megadta a stereotíp választ: „A németek...” Mózes pedig kibökte az áldást: „Fene egye meg ezeket a németeket, a többiekkel együtt!”

Az „Ansché Cedek Bené Wolitsch” egyesületben, amelybe beletartoznak a Newyorkban élő összes wolitschiak. Mózes egyik honfitársától (aki egyébként rokona is volt) Jechielről a péktől azt a tanácsot kapta, menjen az egyik newyorki jiddis újság, a Paper szerkesztőségébe. ahhoz a laphoz, amelyet Mózes egyébként minden nap olvasott. Menjen csak oda, ott mindent meg fog tudni.

Mózes egy napon szabadságot vett és felkereste a Paper szerkesztőjét. Sokáig kellett az előszobában számos férfival és nővel együtt várakoznia, akik hasonló kérésekkel jöttek. Végül rákerült a sor, mielőtt azonban ideje lett volna a levelet és a nyugtákat kivenni a „vaskazettából” és mielőtt elmondhatta volna esetét Chane feleségéről és gyermekeiről, a szerkesztő a már ismert feleletet dobta oda neki: „A németek...”

Amidőn Mózes szerényen egy kérdést intézett, a Paper szerkesztője türelmetlenül felelt:

„Hiszen hallotta — a németek... Egyébként menjen a „Reliefhez” a segélyszervezethez. És máris egy várakozó nő lépett a szobába.

A „Reliefben”, ahová Mózes mindjárt elment, megint ezt a feleletet kapta: „A németek...” Azt is mondták neki, jöjjön el holnap.

Erre megvakarta szakállát és megint csak káromkodott: „Fene a németekbe, a többiekkel együtt!”

Vette a levelet és a nyugtákat, mélyen belesüllyesztette a vászonzacskóba, amely a szíve fölött volt és begombolta mellényét. Köpött, hazament és nem ment másnap a Reliefbe.

Chlop Mózes erőteljes ember volt, középkorú, zömök, izmos, erős karokkal és széles vállakkal. Szülővárosában, Wolitschban mézárós volt. Amikor Newyorkba jött, nem akart, mint a többiek, a gyárak izzasztó poklába menni, ahogy azt, amikor munkát keresett, ismerősei ajánlották neki. Nem ment, mivelhogy a mézárszék vonzotta. Nemsokára fel is fedezett egyet, ahol el tudott volna helyezkedni és odaállott a tönk mellé. A mézárszék legények alaposan megverték, hogy elzavarják őt ettől az ipartól. Mózes azonban nem engedte magát elüzni, hanem visszaadta a kölcsönt és néhány hét múlva kiverekedte magának, hogy egy mézárós magához vette segédnek. Nem volt rossz bére és bőséges kosztot kapott, úgy, hogy alapszabán mi sem hiányzott neki — Chanet kivéve.

Kora reggeltől estig az volt a dolga, Mózesnek, hogy hust vigyen a mézárszékbe és itt kimérje. Egész nap fiatal asszonyok jöttek husért. Mózes gyorsan megszokta az amerikai mézárósok modorát és a saját módján flörtölt a nőkkel. A háború éveiben a mézárós Newyorkban is mindenható volt és a vevők az ő kegyeitől függöttek. Az asszonyok tehát, akik tetszettek Mózesnek, megkaptak tőle mindent, amit kívántak. Am ha valaki nem tetszett neki, akkor állhatott egész nap és kérhetett, Mózes folyton csak ilyenek mondott: „A vörös csont manapság olyan ritka, hogy akár arannyal is mérhetnénk. Vagy: „A velő egészen beszáradt”. Ha borjúhúst kért, akkor „a tehének nem ellettek”. És ha zsirt akart, ezt a választ kapta: „Zsirt az ember manapság legfeljebb a saját testéből tud kipréselni!”

Egészen más volt az eset, ha Mózesnek tetszett a vevő, mint például a szemben lévő borbély fiatal felesége, aki mindig zefirből való könnyű reggeli kabátokban jött a mézárszékbe. A zefir lehellet vékonysága volt és a csarnok léghuzata kokett segítő: a könnyű reggeli kabátján a fiatalasszony kicsi gömbölyű mellei úgy rajzolódnak le, mintha almák lennének, a selyemsapka alól pedig kacér fűtöcské kacsintgattak. A borbély fiatal asszonya számára Mózes friss marha elejét hozott a jégsekreányból, rajta a két bélyegzővel. Oda dobta az asztalra, vidáman rápaskolt a husra, csak hogy megmutassa, milyen friss. Aztán megjegyzést tett, melytől a borbély felesége olyan vörös lett, mint a friss hus az asztalon. Es kokett mosoly közben mondotta: „Hogy is lehet zsidó embernek ilyen szabad szája?”

Mózes új megjegyzéssel választ, amelytől a fiatalasszony még jobban elvörösödött és még vidámban nevetett. Mózes közben kését végighuzta a húsdarabon és megmutatta a borbély feleségének, mennyire friss, aztán megint megjegyzést tett, amit az asszony azzal viszonozott, hogy nyelvét öltötte. Mózes, mialatt a mézárós felesége, aki a kasszában ült, minden figyelmét a kebléhez tapadó csecsemőre irányította, gyorsan egy nagy darab májat dobott a mérlegre. A hust és a ráadást becsomagolta a papirosba és oda kiáltott az asszony felé: „Két font marhahus!”

Közben szénfekete szemével a borbélynéra pislogott és fekete, szurtos szakállalval jelentősen intett. A fiatalasszony nem válaszolt, hanem úgy tett, mintha nem vette volna észre, csak slafrokját hozta rendbe, miközben gömbölyű keblei

Divatban,
Minőségben,
Árak szoliditágában

vezet
GRUNWALD & STEINER

női divatkülönlegességek áruhaza CLUJ, Főter 12. Az őszi és téli női divatkülönlegességek, eredeti angol és francia anyagokban, az összes divatszínben és divatszövegekben megérkeztek.

még jobban kirajzolódott. Ezt kapta viszont az asszony Mózes a májért...

Am éjjel, amikor Mózes egyedül feküdt kicsi kamrájában ágyán, amelyet földijénél, Gedalje szobánál bérelt, egyre Chanera gondolt és a gyermekekre, akiket már régóta nem látott. És egyre ezt nyögte: Channe, Channe, hol vagy vajjon most? És hol vannak a kicsi gyermekek?

Feleségének képe bukkan fel előtte, álomszerűen látja, amikor fiatalon és szép selyemruhában este leül az asztalhoz és kiegészíti a halat, selyem főkötővel és fehér ruhában; a kicsi fiu balján ül, a leánya jobbján. Aztán látja, amint Channeja szombat selyemruhában kijön a templomból, nyakán az aranyláncsal, fülében az arany fülbevalókkal, a kicsi fiu pedig viszi anyja után az imakönyvet. Mózes visszaemlékszik életének legvidámabb pillanataira, a májusi estére, a nyári éjszakákra, a hosszú, téli péntek estére, amikor odakint ropog a fagy, bent azonban a kályhában a vidám tűz pattog...

Ilyen álomszerű gondokkal szokott Mózes elaludni, a párnát szőrös mellére szoritva. Channe nevével ajakán. Így álmot látott az életéről, a szép időt, amikor még saját otthona volt.

Azután reggel verejtékben fürödve felébredt, fekete szakállában turkálva, miközben felöltöztött. És odaszólt földijének, a szabó Gedaljenek: „Tudod, Gedalje, már megint álmot látam. Azt, hogy otthon nálam zsidósági ünnepség volt!”

Gedalje felesége, Sára pedig, aki könynyedén öltözködve készítette a kávét a

TABU

ABU

**szept. 4-én
szézonnyitó
világ film !!**

a
**Corso
Mozgóban**

férfiaknak, kiszóllott a konyhából: „Ez attól van, hogy maga az éjjelét mindig csak szalmazsákon alussza át.”

Még mindig nem hozott döntést a hágai bíróság a német-osztrák vámunió ügyében

A németek és osztrákok nem mondanak le véglegesen a vámunió tervéről, csak ideiglenesen leveszik a napirendről

Hága, szeptember 2. Tegnap egész napon át tanácskozott a nemzetközi törvényesítési és vámunió kérdéséről. Döntést még mindig nem hoztak. A genfi lapok szerint a hágai döntés beérkezése után német és osztrák részről nyilatkozatok várhatók.

Ugy tudják, hogy a két kormány képviselője által előterjesztendő nyilatkozatok nem fognak tartalmazni a vám-egyezményről való végleges lemondást.

csak arra irányuló készségüket, hogy a kérdést ideiglenesen hajlandók levenni a napirendről.

Ugyancsak a genfi lapok szerint Schober magánbeszélgetés közben kijelentette, hogy a híresztelésekkel ellentétben a német-osztrák vámunió ügyében mindaddig nem tesz semmiféle nyilatkozatot, amíg Hága döntése Genfben nem érkezik.

A bélyeges házikenyér többbe kerül, mint a pékkenyér

A házikenyér 5.40 lejben lehet csak előállítani, míg a pékkenyér ára 5 lej kg.-ként

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet arról a kormányrendeletéről, amely úgy intézkedik, hogy a jövőben a házikészítményű kenyér is felül kell bélyegezni, ha azt a pékségekben süttetik. Már akkor rámutattunk arra, hogy ez az intézkedés a kenyérbélyeg terhére a fogyasztóra tolja át, holott a törvény legszigorubb rendelkezései éppen ezt akarják megakadályozni. Az alábbiakban érdekes számszerű bizonyítékát adjuk annak, hogy a kenyérbélyegnek a házikenyérrel való ráerősítésével a házikenyér annyira megrögzül, hogy a gazdasszony számára rentabilisabb pékkenyérrel vásárolni, mint otthon készíteni el.

A buza napi ára Kolozsváron métermázsánként 240 lej, őrlési díja 40 lej. Egy mázsa muzából 70 kgr. lisztet és 30 kgr. korpát kap, így a korpa értékét

is beleszámítva, az egységes liszt kgr.-ja 3 lejébe van.

Tíz kiló kenyérhez felhasznál 8 kgr. lisztet à 3 lej	24
bűtés	14
bélyeg	14
élesztő	2
összesen	54

Ezek szerint 1 kgr. sajátkészítményű egységes kenyér 5 lej 40 baniba kerül, ugyanakkor a pék szakmunkással készített, adót, hézbért és minden egyebet fizet, az egységes kenyér árát mégis csak 5 lejben maximálták. Ez egyrészt bizonyítéka annak, hogy a pék csak jelentékeny ráfizetéssel tudják előállítani a kenyérrel, másrészt pedig azt is igazolja, hogy a lakosságot is jelentékenyen megterheli a boléta.

— Run egy pozsonyi bank ellen. Pozsonyból jelentik: Perényi Tódor, a Ládova Banka igazgatója augusztus 26-án elhagyta hivatalát és azóta nem jelentkezett. Közben rovancsolást tartottak és nagyobb összegű hiányt fedeztek fel, melyet Perényi igazgató rovására írtak.

Az ügyesség elfogató parancsot adott ellene. Az eddigi megállapítások szerint a hiány több mint egymillió cseh korona. Mikor a hír tudódott, a hitelezők ostrom alá vették a bankot, úgy, hogy a reálynöket le kellett huzni.

H
A UJ KELET
bánsági
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukar
Hátszégi E
Cikkeink után
megjelölés

Ünnep

A Keren Kaykuratóriuma az Erdély zsidóság

E napok részéről rendítők jáhu próf. „Egyet a te ivad, hogy az ő hazá

A szent magyulásra szánt állanak Rós H napjaiban, midő a Mindenható évré könyörögők zünk meg a Sz hazatértét várja: aki az Orszá zik — Izráél

gondolatait. Me egybe kell olvas egész népe kes keseresen sirat a pátriárkák, a földjét. Az örök Jeruzsálem — t sük újból. A S tőlünk, hogy a S donába, újra f falvakkal meg v színét. Az egés dozatksége f Lejiszráél már é ket adott vissza nába. Legyünk nak találtattunk napjainkban me léseket, amelyek tetően épültek z Keren Kayemeti az Ur kegyelméi vérünk segítségé mert szemekink l meth földjén templomainkat é münket keserű b látjuk, hogy v sziget a homokt terjedt az a terü pénzére és izmo virágozzék és m zsidó munka ma mi szent földjén reménytelenségét földet új életre váltanunk a pus ható dicsőségére

Szeretett testv küszöbén fordult den esztendőben. hozzájárulásaitk hoz (Geulath H meth Lejiszráél t És az Uristen örömteli, bőséges megáld annak a lésevel, hogy fia tott Hazába.

A Ke

— Mérsékelt Budapestről jelen tézet időjáráspro ten meleg időjár zivatarokkal. Kés és és szárazabb mérsékelt Budape Celsius.

Hol a boldogsá Zsidó kórház-s

— Megjelent a lete a köztisztvis séről. Budapestre viselői fizetéseső kormányrendelet tályba tartozók il fizetési osztályok többi köztisztvisel kal csökkenti. kat is leszállítja

Mit kíván anya és gyermeke? Höfer hintőport, krémet, szappant

HIREK

AJ UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Ünnepek küszöbén

A Keren Kayemeth Lejzsráel országos kuratóriuma az alábbi felhívást intézi Erdély zsidóságához:

E napokban, amelyek nagy időknek része és e mivoltukban megrendítőek, emlékezzünk meg Jirmijahu próféta szaváról:

„Egyetlen reménye maradt meg a te ivadékodnak — mondja az Ur —, hogy gyermekeid visszatérnek az ő hazájukba.”

A szent magunkbaszállás és a lelki tisztulásra szánt imádság napjai küszöbön állanak. Rós Hasannáh és Jóm Kippur e napokban, midőn szívünket és lelkünket a Mindenható felé fordítjuk és új életre kényörögünk kegyelmét, ne feledkezzünk meg a Szentföldről, amely fiaink hazatérését várja. Amint az irástudó mondja: aki az Ország határain kívül imádkozik — Izráél földje felé kell irányítsa gondolatát. Mert a zsidó imádságában egybe kell olvasza a tulajdon fájalmát egész népe keservével. És Izráél népe keservesen siratja hazájának pusztulását, a pátriárkák, a próféták és a kohániták földjét. Az örök város, Istennek Háza — Jeruzsálem — tőlünk várja, hogy felépítsük újból. A Szentföld őstalaja elvárja tőlünk, hogy visszaváltsuk népünk tulajdonába, újra felvirágoztassuk és zsidó falvakkal meg városokkal borítsuk el felszínét. Az egész világ zsidóságának áldozatkészsége folytán a Keren Kayemeth Lejzsráel már eddig is jelentős területeket adott vissza a zsidó nép köztulajdonába. Legyünk boldogok, amiért méltónak találtunk arra, hogy még a mi napjainkban megváltsuk azokat a településeket, amelyek szívet-lelket gyönyörködteően épültek zsidó földön, amelyet a Keren Kayemeth Lejzsráel váltott meg az Ur kegyelméből és valamennyi testvérünk segítségével. Boldogok lehetünk, mert szemünk láthatja a Keren Kayemeth földi Erec Jiszráelben épült templomainkat és iskoláinkat. Amde örömmel keserü bánat homályosítja el. ha látjuk, hogy nemzeti vagyonunk csak sziget a homoktengerben. Számos és kiterjedt az a terület, mely még testvéreink pénzére és izmos karjára vár, hogy felvirágozzék és magába fogadja az áldott zsidó munka magját. Nem hagyhatjuk a mi szent földünket a mai gazdáltság reménytelenségében. Minden talpalatnyi földet új életre kell szelítanunk, megváltanunk a pusztaságból és a Mindenható dicsőségére újra építenünk.

Szeretett testvéreink! A nagy ünnepek küszöbén fordulunk hozzátok: mint minden esztendőben, ezuttal is adjátok meg hozzájárulásaitokat a Föld megváltásához (Geulah Haarec) a Keren Kayemeth Lejzsráel utján.

És az Ursten megáld minket boldog és örömteli, bőséges és jövedvű esztendővel; megáld annak a reményünknek beteljesülésével, hogy fiai visszatérnek a megváltott Hazába.

A Keren Kayemeth Lejzsráel országos kuratóriuma

Mérsékelt meleg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjáráspronóziása szerint mérsékelt meleg időjárás várható keleten még zivatarokkal. Később hőmérsékletemelkedés és szárazabb időjárás valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délben 22 fok Celsius.

Hol a boldogság mostanában?
 Zsidó kórház-sorsjegy akciójában

— Megjelent a magyar kormány rendelete a köztisztviselői fizetések csökkentéséről. Budapestről jelentik: A köztisztviselői fizetéscsökkentésekről megjelent kormányrendelet az I—III. fizetési osztályba tartozók illetményét 15, a IV—VI. fizetési osztályokba tartozókat 12 és a többi köztisztviselő fizetését 10 százalékkal csökkenti. A rendelet a nyugdíjakra is leszállítja 5—15 százalékkal.

Iskolai leány egyenruhák igen jó anyagból már **595 lejtől** a

Hercules áruházban

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12

— Eredményre vezettek a spanyol kormány és a pápai nuncius közötti tárgyalások. Londonból jelentik: Az Evening News távirata szerint a spanyol kormány és a pápai nuncius tárgyalásai eredményre vezettek Madridban.

— Aranyér, végbélrepedés, végbélfájdalmak ellen Haemorsan kup és kenőcs. Oleson kapható a gyógyszárakban.

— Újabb véres összetűzés volt Burmában a hinduk és a bennszülöttek között. Londonból jelentik: A burmai Chittagong hindu negyedében a hindukkal ellenséges lábon élő bennszülöttek újabb rendbontó akcióra fogtak. A zavargók üzleteket fosztottak ki s a városnegyedet több helyütt felgyújtották. A rendőrség eleinte tehetetlen volt a tulerővel szemben, de később erősitésekkel sikerült a rendet helyreállítania. A hinduk tüzkára jelentékeny összegre rug. A zavargás 43 sebesültjét kellett kórházba szállítani.

— Amerika a buza- és gyapotpiacon nem folytathatja az intervenció vásárlásokat. Londonból jelentik: Washingtoni távirat szerint Williams helyettes földművelésügyi államtitkár kijelentette, hogy az amerikai államháztartás súlyos helyzetére való tekintettel a buza- és gyapotpiacon nem folytathatják az intervenció vásárlásokat s más utakat kell keresniök a mezőgazdasági termékek árának feljavitására. A minisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy lényegesen korlátozza a buzával bevethető területeket.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, bágyadság, levertség, félelemérzések esetei nál a természetse Ferenc József keserűvíz kítőnő háziszser, amely az emésztőszervből eredő zavarok nagy részét megszünteti és visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz öreg embereknek is megbízható és minden fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűvíz gyógy szerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A mezőgazdasági válság enyhítésére buzatermést korlátozó intézkedéseket léptetnek életbe Amerikában. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint hivatalos helyen a mezőgazdasági válság enyhítésére buzatermést korlátozó intézkedéseket készítenek elő, amelyeket még az új vetés előtt életbe fognak léptetni.

— Ileana hercegnő apósa súlyos beteg. Londonból jelentik: Arra a hírre, hogy Lipót Szalvátor herceg állapotában rosszabbodás állott be, Habsburg Antal és felesége, Ileana hercegnő elindultak légi uton Bécs felé.

— Véres verekedés egy német városban nemzeti szocialisták, kommunisták és szociáldemokraták között. Berlinből jelentik: A mecklenburg-schwerini Wismar városi képviselő-testületének ülésén nemzeti szocialisták és kommunisták között verekedés tört ki, melynek a rendőri karhatalom felvonulása és közbeavatkozása vetett véget. A közgyűlési termet a karhatalom kiürítette. A rajna-vezsztáliai Lüdenscheidban kommunisták, nemzeti szocialisták és a Reichsbannerek (szocdemek) között uccai verekedések voltak. A rendbontókat a karhatalom gummibotokkal verte szét. Az összeütközések több súlyos sebesültjét kórházba kellett szállítani.

— Szeptember 27-én lesznek a cseh-szlovák községi választások. Prágából jelentik: A Lidové Noviny közlése szerint a belügyminiszter szeptember 27-re tűzte ki a községi választásokat. A jelölőlistákat 14 nappal előbb be kell nyújtani.

— Ideggyógyászok nemzetközi kongresszusa Bernben. Bernből jelentik: 40 államból több mint nyolcszáz delegátus részvételével napok óta folyik az ideggyógyászok nemzetközi kongresszusa. A kongresszus a hét végén zárul.

— A „Machziké Hadasz” közgyűlése. Tordai tudósítónk jelenti: Augusztus hó 30-án zajlott le Tordán a tíz vármegyét felölelő „Machziké Hadasz” egyesület rendezévi közgyűlése, amelyen nagyszámu közönség, tíz rabbi és a zsidó közösséget számos előkelősége gyűlt össze. A nagygyűlést Wesel Albert tordai főrabbi, az egyesület kiváló elnöke nyitotta meg, majd átadta a szót Moskovits Bernát tordai nagykereskedőnek, aki köszöntötte a vendégeket. Szófer marosvásárhelyi főrabbi az egyesület céljairól beszélt ezután lendületes szavakkal. Sperber brassói főrabbi és Schwartz maroshévízi főrabbi beszédei után Adler József segesvári főrabbi a szombat jelentőségéről tartott nagyszabásu beszédet. Fischer dévai főrabbi az autoritás elvének jelentőségéről tartott előadást. A világiak közül Kaszner Benjámín (Dicsősésmárton) és Goldstein (Ludas) tartottak zsidó hévvel előadott beszédeket. Utóbbi arra kérte a jelenlévőket, hogy vegyék pártfogásukba a „Tomché Jesivot” egyesületet. Ajánlotta, hogy a kenyérbélyegek mintájára adjanak ki Tomché Jesivot bélyegeket is és kötelezzék a zsidó háziasszonyokat, hogy a szombati lakásukat ilyen bélyeggel lássák el. A beszédek után „szijum” ünnepély kezdődött, emelkedett hangulatban, fehérasztal mellett.

Iskolai fiu egyenruhák már **595 lejtől** a

Hercules áruházban

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12

— Sebestyén Dávid siremlékavatása. Néhány székelyhídi Sebestyén Dávid siremlékének ünnepélyes felavatása f. évi szeptember hó 6-án d. e. 9 órakor lesz megtartva a felekiuti ort. izr. temetőben, amelyre a megboldogult tisztelőtől a család ezton tisztelettel meghívja.

— Klein Salamon szilágycsehi főrabbi ötvenéves házassági jubileuma. Tudósítónk jelenti: Néhány nappal ezelőtt meleg ünnepsében részesítette Szilágycsehi zsidó lakossága köztiszteletben álló ősz főrabbiáját ötvenéves házassági évfordulója alkalmából. Az ünnepély délután öt órakor kezdődött és azon Szilágycsehi zsidó testületei imponáló számban képviseltették magukat. A hatvantagegu hitközségi delegációt Silbermann Miklós elnök vezette. A hitközség nevében dr. Rosenfeld Salamon tartott szargonnvelvű üdvözlő beszédet, majd Silbermann Miklós üdvözlölte meleg szavakkal a főrabbit és feleségét. Ezután dr. Gál Farkasné urasszony a helyi zsidó jótékony nőegylet nevében szólalt fel és nyújtotta át a nőegylet ajándékát: egy aranyserleget és hosszú beszédében meleg szavakkal emlékezett meg a főrabbiné működéséről. Klein Salamon főrabbi ezután megható szavakkal köszöntötte meg az iránta megnyilvánuló szeretetet, majd vacsora után Klein Eljáhú kolozsvári főrabbi mesterial felépített beszédében üdvözlötte ősz szüleit. A szivbemarkoló beszédet fel-fel-törő könnyeitől alig tudta befejezni. A Mizrachí csoport lelkes gárdája az ősz főrabbinét köszöntötte fel. A hagyományos zsidó menvasszonyi táncot Klein Eljáhú, édesanyjával nyitotta meg a család kórtánca által kísérvé. A bensőséges, meleg ünnepély a késő éjjeli órákban ért véget.

NAPROL-NAPRA

Egy római filmtársaság Svájcban a Jungfrau hegyvidéken Guido Brisnone rendező vezetésével felvételeket készített. A kézirát egy közeli felvételt ir elő egy lezuhanó lavinával, aminek megvalósítására egy nagy hófalat dinamittal felrobantottak. A robbanás ereje sokkal nagyobb volt, mint tervezték, úgy, hogy a lavina a rendező és a filmoperatört készülékeikkel együtt kétszáz méter mélységbe magával ragadta egy gleccserre. Csak fáradságos és hosszas munka után sikerült a két embert életveszélyes helyzetéből kiszabadítani.

Párizsban és környékén már hosszabb idő óta rendkívül sok autópálya történt. Az utakon, kávéházak, színházak és szórakozóhelyek előtt hagyott várakozó gépkocsikat ismeretlen tettesek elrabolták. Most megállapították, hogy az autópálysokat Alfréd Louis Buerin francia szinpadí szerző követte el, akit letartóztattak. Megállapítást nyer, hogy Buerin családsért, gyújtogatásért, betörésért és sikkasztásért már öt évig börtönben ült.

A Graf Zeppelinl Pernambuco fellobogóva várja. Eddig csak a braziliai part eléréséről érkezett hír. A léghajón a jelentés szerint minden rendben van. Az óceáni ut utolsó szakaszát a Graf Zeppelin erős ellenszelek miatt csökkentett sebességgel tette meg. A léghajó nem száll le. Pernambucóban, hanem a város fölötti körrepülés után visszatér Németországba nagyjában ugyanazon az uton, amelyen Brazília felé tartott.

Az északspanyolországi Lugo közelében történt tömeghalál sok autókatasztrófa alkalmával 15 utas vesztete életét s harmincan sebesültek meg súlyosan. A sebesültek közül ötnek állapota reménytelen. Az autóbusz a szertentínről 150 méter mélységbe zuhant. Megállapítást nyert, hogy a katasztrófát a soffór vigyázatlansága idézte elő, aki élesen vette az utfordulatot s elvesztette uralmát a gép felett.

A panamai Colonból jelentik, hogy az Egyesült Államok 15 font dinamitrakományt szállt S. 12 buvárnaszádjára a Panama csatornában uszálygözzel ütközött össze. Oldalra billenés közben a tengeralattjáró három matróza a vízbe sodródott s többet nem is került a víz felszínére. Az összeütközésnél szerencsés robbanás nem történt. Ez végzetes hatású lett volna nemcsak a buvárhajó matrózaira, hanem a gőzös utasaira is, a mely a tengeralattjárótól nem messze haladt dél felé, hogy átjusson a csatornaszakaszon.

Hall Caine angol regényíró 78 éves korában a Man szigeten levő Greeby Castleban meghalt.

A varsói színészegyesület és a színigazgatók közötti fizetésszállítási tárgyalások meghúsultak. Emiatt az összes lengyelországi színházak bezártak.

Sven Hedin középázsiai expedícióját kínai rablók megtámadták és kifosztották. A rablók magukkal vitték az expedíció értékes műszereit is. A nagy svéd utazó a történekről jelentést tett a kínai kormányának és sürgős orvoslást kért, valamint a rablók azonnali üldözöbe vételének elrendelését.

Fokvárosból jelentik: A Tábla hegyen s más közeli hegyeken erős hóesés állott be. Sok száz utas drótkötélvasuton a hegyek közé utazott, hogy életében először havat lásson.

Nagy vihar az Adrián. Belgrádból jelentik: Spalatóban szökőár pusztított. A vihar a tengerpartról két leányt a tengerbe sodort. A szökőár következtében többen megsebesültek. Az Adrián nagy vihar dühöng, miért is két utasszállító hajóért aggódnak, amelyek nem adtak életjelt magukról.

Fiu és leány egyenkalapok és sapkák már **115 lejtől** a
Hercules áruházban
 Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN TRANSILVANIA BUTORGYÁR
MŰ-BUTOROK
 STRADA MEMORANDULUI I. SZ. ALATT AZ EMELETEN LEVŐ

Őszi nagy butor-kiállításából
 szerezhető be eredeti és feltűnően olcsó guári árban

Komplett ebéldő-berendezések caucuzusi diógyökérrel Lei 25.000
Komplett háló-berendezések exota-journerral . . . Lei 24.000

BU

pt. 4-én
 ónylító
 g film !!

SO
 óban

a konyhából:
 y maga az éjjelit
 akon alussza át”.

t a hágai
 munió

véglegesen a
 a napirendről

készségüket, hogy
 sen hajlandók leven-

genfi lapok szerint
 szelgetés közben ki-
 híresztelésekkel el-
 et-osztrák vámuó
 g nem tesz semmifé-
 amig Hága döntése
 ik.

öbbe ke-
 yer

ani, mig a pék-

z egységes liszt kgr-

felhasznál 8 kgr.

24
 14
 14
 2

összesen 54

gr. sajátkészítményü
 lej 40 baniba kerül.
 k szakmunkással kgr-
 kért és minden egy-
 ges kenyér árát meg-
 maximálták. Ez egy-
 annak, hogy a pékek
 ráfizetéssel tudják
 eret, másrészt pedig
 gy a lakosságot is je-
 erheli a boléta.

sonyi bank ellen. Pe-
 Perényi Tódor, a L
 atója augusztus 26-án
 és azóta nem jelentke-
 ancsoást tartottak és
 niányt fedeztek fel.
 azgató rovására irna-
 tó parancsot adott ki
 megállapítások szerin
 egymillió cseh korona
 dott, a hitelezők ostron
 ot, ugy, hogy a red
 uzzni.

szappan

KÖZGAZDASÁG

Másfélmillió tonnával csökkent Európa cukortermelése 1931-ben

Az európai cukortermelésben általános a leépítés, de Oroszország harminc százalékkal fokozta termelését. Romániában hatvanszázalékos visszaesés mutatkozik a cukortermelésben

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Német közgazdasági lapok rendkívül érdekes statisztikával illusztrálják a nemzetközi cukorpiac pangását, mely ma talán még fokozottabb depresszióját mutatja, mint a többi termelési ágak. Európában a német pénzügyi nehézségek újabb áresést okoztak a világ cukorpiacán. A válság még nem érezte ennyire hatását, sőt néhány hét óta Amerikában is egyre bizonytalanabb a piac helyzete és a cukor ára esni kezdett. Nemrégiben megjelent a piacon a javanaik cukortrószta is, mely az utolsó héten 425.000 tonna cukrot adott el.

A visszaesés tavasztól őszig

A cukortermésre vonatkozólag dr. Gustav Mikusch, az ismert statisztikus közlő kimutatást és 2 millió 983.000 hektárra becsüli a világon cukorréppárral bevetett területeket. Ugyancsak dr. Mikusch statisztikája szerint áprilisban 3.118.000 hektár terület volt bevetve, tehát 25.000 hektárral több.

330.000 hektárral kevesebb terület

Európában a cukortermelés helyzete a következő: az összes európai államokban (Oroszországot kivéve) 1931-ben 1.577.000 hektárt műveltek meg, míg 1930-ban 1.910.000 hektár volt a cukorréppárral bevetett területek száma. Az európai államok tehát, Szovjet-Oroszországot kivéve, 330.000 hektárral építették le a cukorréppárral bevetett területet. Azok az európai országok, amelyek a Nemzetközi Cukorszövetkezetben a következő arányban csökkentették a cukortermelést: Belgium 6000 hektár, Csehszlovákia 55.000 hektár, Magyarország 10.000 hektár, Németország 116.000 hektár és Lengyelország 20.000 hektár területtel vetett be az idén kevesebbet, végösszeben 207.000 hektárral.

Hogyan oszlik meg a termelés csökkentése

A 330.000 hektárból, amely az egész európai termelésesökkenést jelenti, a kartellbe tömörült államok 207.000 hektárt képviselnek. A fennmaradt 123.000 hektár a következőképpen oszlik meg:

Franciaország 25.000 hektár, Hollandia 21.000 hektár, Románia 28.000 hektár, Jugoszlávia 14.000 hektár, Bulgária 10.000 hektár és Anglia 46.000 hektár.

Kis mértékben csökkentették a termelést Dánia, Svédország, Olaszország és Írország. Azok az államok, amelyek növelték a termelést, a következők: Ausztria, Spanyolország, Finnország, Lettország, Litvánia és Törökország. A többlet 35.000 hektár.

Oroszország cukortermelése állandó fejlődést mutat

Csak Oroszországban mutatkozik a cukortermelésben állandó fejlődés. A szovjet hivatalos jelentése szerint

Oroszország 1931-ben 1.406.000 hektárt művelt meg, 1930-ban pedig csak 1.070.000 hektárt, tehát míg az összes többi európai államok 330.000 hektárral csökkentették a termelést, addig Oroszország 336.000 hektárral növelte, olyanformán hogy az Európában bevetett területek nagysága ugyanaz maradt.

A cukortermés táblázata

A cukortermelést az alábbi táblázat jellemzi a legjobban:

Ország	1931	1930	termelés-csökkenés
1000 tonnánként			
Anglia	300	457	-157
Belgium	230	283	-53
Bulgária	30	58	-28
Csehszlovákia	850	1140	-290
Dánia	130	168	-38
Finnország	6	4	-2
Franciaország	890	1203	-333
Danzig	25	38	-13
Hollandia	180	296	-116
Olaszország	350	415	-65
Írország	8	26	-18
Jugoszlávia	80	103	-23
Litvánia	5	—	-5
Lettország	13	7	-6
Magyarország	165	234	-69
Németország	1850	2540	-690
Lengyelország	585	782	-197
Ausztria	170	150	-20
Románia	60	182	-122
Spanyolország	350	322	-28
Svédország	145	187	-42
Svájc	6	6	—
Törökország	19	10	-9
Európában Oroszország nélkül	6447	8611	-2164
Oroszország	2700	2000	-700
Európában össz.	9147	10611	-1464

A katasztrófális zuhanás

A múlt évihez viszonyítva az európai cukortermelés Oroszországot is beleértve 10,611.000 tonnáról 9,147.000 tonnára zuhant. A visszaesés tehát 1,465.000 tonna, tehát 13,80 százalékkal kevesebb a tavalyi termékekhez viszonyítva.

A fenti tábla szerint Románia 1931-ben 6000 vagon cukrot fog termelni, a múlt évi 18,200 vagon helyett. A 28.000 hektárnyi területcsökkentés 12,200 vagon cukor csökkenésnek felel meg.

A csehszlovák-országi viszony rendezése nagyot lendítene a csehszlovák ipar helyzetén. Prágából jelentik: A Moszkvából visszatért Seba csehszlovák képviselő a Cseke Slováknak adott nyilatkozatban hang sulyozza, hogy nem hivatalos megbízásból járt Oroszországban. A képviselő tárgyalott ott politikai és gazdasági vezetőkkel, akik kifejtették előtte azon felfogásukat, hogy az orosz-csehszlovák kereskedelmi kapcsolatok legfőbb akadályja a szovjet Csehszlovákia részéről de jure elismerésének hiánya. Oroszországban kétségtelennek tartják, hogy a csehszlovák-országi viszony rendezése a csehszlovák ipar helyzetén nagyot lendítene.

TŐZSDE

Kolozsvár. Francia frank 6.60, font sterling 816, dollár 168, belga frank 23.46, lira 8.81, svájci frank 32.80, cseh korona 4.99¹/₂, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Bukarest. Francia frank 6.65, font sterling 819, dollár 169, belga frank 23.50, lira 8.90, cseh korona 5.03, shilling 23.80, márka 39.50, holland forint 68.

Zürich. Márka 121.95, holland forint 207.15, dollár 5.13³/₄, font sterling 24.27¹/₂, francia frank 20.14¹/₂, lira 26.87, cseh korona 15.21, pengő 90.02¹/₂, dinár 9.05¹/₂, zloty 57.55, shilling 72.20.

Színház—Mozi

Bérletkötés a Magyar Színházban

Harmadik napja folyik a bérletkötés a Magyar Színház iradáiban, egyre erősödő érdeklődés mellett. Ugy a tavalyi, mint a két év előtti bérletkötésen jelentkeznek, hogy volt bérlet helyeiket biztosítsák maguknak.

Az elmúlt 3 nap eredményéből már is megállapítható, hogy a bérlő közönség száma úgy látszik kétszeresére fog emelkedni. Kellemes meglepetésül szolgál a rendkívül olcsó bérletár, amely még a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett is mindenkinek megengedi, hogy egy helyet biztosítson magának a színházban. A tavalyi és két év előtti bérletkötés szept. 10-ig tartja fenn az igazgatóság. 11-től kezdve már aztán már az új jelentkezők is ki fogja elégíteni az igazgatóság.

Bérelni az I-ső emeleti igazgatói iradáiban lehet, reggel 9-től 1 óráig és délután 3 óratól este 9 óráig.

Színház-Mozgó műsora

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órákor: Kicserelem a férjemet.
Pénteken 3, 5, 7 és este 9 órákor: Kicserelem a férjemet.
Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órákor: Kicserelem a férjemet.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerdán és csütörtökön szerelési munkálatok miatt nincs előadás!
Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Szezonnyitó világfilm. TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb Paramount journal és Miki-Maus.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: A Paramount stúdió legszenzációsabb alkotása! TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb Paramount journal és Miki-Maus.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: A szezon legújabb világfilmje a TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb journal és Miki-Maus.

RADIO MÚSOR

Csütörtök, szeptember 3.

Bukarest. 20.20: Grammfón. 21: Szimfémzene Mozart műveiből. 21.30: Előadás. 21.45: Athanasiu operáénekes dalestje. 22.15: Beethoven VII. szimf. 22.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Rádióházikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny 12.25: Hírek. 1. Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Előadás. 4. Postás zenekar hangv. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.20: Előadás. 5.45: Magyar nóták. 7: „Bulgária”. 7.30: Hangverseny. 8.15: Humoros felolvasás. 8.45: Zongorahangverseny. 9.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 10: Honvédegyelgőreged hangv. 11: Cigányzene.

Bécs. 19.30: Beethoven: Eroica változatok. 20.45: Gilbert: Marinka, a táncosnő c. operettje.

Berlin. 21.10: „Ha szerelem van minden jó” c. opera.

Breslau. 21.15: Hangv.
Langenberg. 21.30: Tánccok és indulók.
Lipese. 19.30: Szorakoztató zene.
Stuttgart. 21.15: Kamarazene. Beethoven. Dvorak művei. 22.35: Táncczene.
Poznan. 20.30: Szolisták hangv.
Kattovitz. 22.30: Hangv. 23: Könyvű és táncczene.

Milánó. 20.40: Ének és zenekari verseny Rossini, Donizetti, Verdi, Massenet. Svendsen, Mascagni, Mancinelli, Verdi műveiből.

Róma. 21: Szimf. hangv.

Oslo. 20.30: Dalest.

Toulouse. 18.45: Szimf. zene. Mendelssohn: Fingal barlang. Liszt: II. rapszodia. Grieg: II. norvég tánc. 19.15: Orosz dalok. 19.45: Vegyes zene. 20: Operett. 20.30: Puccini: Tosca részlet. 20.45: Jazz. 21: Spanyol dalok. 21.15: Hegedűverseny. 21.30: Argentinai zene. 22.15: Tangó. 22.45: Gounod: Faust és Lalo. YS király c. operák részletei. 23.30: Operett. 23.45: Svájci Romand adó. 20.45: Énekkettősök. 21.15: Rádiózenekar.

Svájc Aleman adó. 20.20 Bach művek zongorán.

Prága. 19.20: Áriák és dalok. 22.15: Hangv. Smetana, Liszt, Strauss művei.

Kassa. 21: Rádiózenekar. Mendelssohn, Ponchielli, Chopin, Csajkovszkij, Sinding Schubert műveiből.

Péntek, szeptember 4

Bukarest. 18: Katonazene. 20: Rádióegyetem. 20.20: Grammfón.

Budapest. 9.15: Szalonzenekar. Beethoven, Mozart, Puccini, Delibes műve. 9.30: Hírek. 12.05: Grammfónhangverseny. 12.25: Hírek. 1. Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 4: „A gyermek helyes szeretete” előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: „Az okór Edisonja”. 5.3: Hangv. 6.15: Helyes magyarság, magyar helyesírás. 6.45: Cigányzene. 7.45: Katonazene. 8.45: Hangverseny. Goldmark est. 10.15: Pontos idő, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20.35: Jodler hangv.
Berlin. 19.15: Tánccest.
Breslau. 23.15: Grammfónkabaré.
Hamburg. 22.45: Kávcházi zen.
Langenberg. 20: Esti zene.
Lipese. 21.50: Szorakoztató zene.
Stuttgart. 21.15: Filharmonikus hangv.
Poznan. 20.15: Szimf. hangv.
Kattovitz 22.30: Könyvű és táncczene.
Milánó. 21: Operett. 22.30: Hírek. 23.30: Rádiózenekar. 21.30: Zongorahangverseny. 23. Óraütés.
Kassa. 29.05: Rádiózenekar. 21.30: Hegedűverseny.
Brünn. 19.05: Grammfón.
Oslo. 20: Templomi zene.
Toulouse. 20.30: Tangó. 21: Szimf. zene. Wagner, Rossini művei. 22.45: Operett. 23.30: Rádiózenekar.

Apróhirdetések

Szavanként . . . . . 4 Lei
Vastagbetűvel . . . . . 8 Lei
Legkisebb apró, 19 szó . . . . . 40 Lei
Alírástkeresőknek 1 szó . . . . . 3 Lei
Vastagbetűvel . . . . . 6 Lei

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelígelés leveleket továbbítunk.

Perfekt mérlegelő könyvelő és román német, magyar levelező állást keres. Elvállal órákonyvelést is. Megkereséseket „Szerény” jelígelé a kiadó továbbít.

Nagybányán (Baia-Mare) 60 év óta fennálló urizabóság vezetésére önálló fiatal szabász kerestetik. Csakis elsőrendű erők sürgős ajánlatai, eddigi működés ismertetésével és igények megjelölésével üz. Deutsch Jenőné Baia-Mare címre kéretnek.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárás Szappan uca felől. Olcsó árak!

Nagyváradon teljes ellátásra balkonos ucai szobába, zongora és fűrdőszobával, használati urifüzt, vagy leányt elfogad. Ir. uricsalád. Üzv. Berger Antalné. Oradea, Str. Cantemir (Beöthy uca) 42. I. 7.

Evi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évig adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 üzlethelyiségből álló ház olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Ékszerésztanone ellátással felvételtől Pülp Alexander ékszerkészítőnél Sibiu, Winanger I.

Két, esetleg egy szoba konyhával, fűrdőszobával lakást keres fiatal pár november 1-re. Címeiket „November” jelígelé a kiadóhivatalba kérek.

Magyar gyors- és gépirónó elmenne pénztárhoz, vagy bizalmi állásba. Leveleket „Idegen” jelígelé a kiadóba.

A Zsidónó Szakácskönyve

1000-né több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

MEGJELENT

SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS)
NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ára:

40 lej

és portó el kell olvasnia! Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

című tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuális embernek, minden a krízisgyökör problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia!

XIV. ÉVF. Cluj—Kolozs szeptember 5691 ÉV

Az Uj Kelet az e és bántási zsi napi Cikkek után forrás megjelölés

Kéziratokat nem megőrzésükre

A kötelező

Vasilescu Carpe megállapítása szer. válságának egyik keveset dolgozó ezért azzal a gondtörvény készít a zetéséről.

Valóban korszerű bizonyítéka annak merete fel iparügyi gazdasági katal. A bajok kuforránálunk, de másh keveset dolgozó mániában is mill rek, akik semmit től estig az ujjuk De miért, Mini goznak az embe vagy kénelemezse ur. Ön is jól tud goznak ma az em csen munkájuk. hogy a mai gaz nem abban rejlik az emberek, hanem munka.

Munkát és mu — ez volna az nem pedig olyan ötletekkel foglal munka bevezetés ki, akár inszakk munkát, Miniszte

Az örökélet

Alapjában vég gyunk mi ujsági radl szemben tar pedig egyenesen kül támadjuk sz dolunk rá, hogy terelneke az or témával ajándék mint éppen ő. hosszú ugorka professzor nem foghatatlanul. nyességgel a jol cikktémákat. tette szinessé, ő hibáin és ball tollunk hegyét, az utolsó pillar lapunk szenáci után Jorga kö Csakugyan pé ság!

Jorga azonban Mint jó kollég sajtónak. Mai nyára a mi m Azt mindotta, az ő közeli buk bizony még éve dig, amíg pro

Ha hinni les kor máris bere do és örök Jor is kormányra nem ad progr ramja. Ő a pill nek megfelelő nek a program valósításához végtelen sorár

Az ujságíró fogyni a tém róla. A kérdés nem fog-e ki ez talán kere mista számítá

A változó

Goethe mon emberiség hal azok maradna fordítva áll a nak, viszont a csökönösen v Legújabban net igazolta l Jorga és Arg hogy „uj ritr